

EV TEKSTİLİ ÜRÜNÜNE YÖNELİK FONKSİYONEL TASARIMLAR: BORNOZ VE HAVLU TASARIMI

FUNCTIONAL DESIGNS FOR HOME TEXTILES: BATHROBE AND TOWER DESIGN

Gökçe ÖZDEMİR¹ - Tuğba KAHYEOĞLU²

Öz

Banyo, mutfak, yatak odası gibi evin farklı bölümlerinde kullanım ve dekoratif amaçlı kullanılan ürünlere ev tekstili ürünleri denilmektedir. Gelişen dünya ile birlikte, insanların farklı mekânlarda, farklı ihtiyaçları karşılayabilen ürünlere olan talebi de her geçen gün artmaya başlamıştır. Farklı ürünlere olan talebin artması da bu ürünlerin tüketimi ve üretimini arttırmıştır. Bu bağlamda çalışmanın amacı, kullanım amacına göre bazen bornoza bazen de vücut havlusuna ihtiyaç duyan tüketiciler için alternatif fonksiyonel bir ürün tasarlamak olmuştur. Araştırmada, uygulama temelli tasarım araştırması yöntemi kullanılmıştır. Araştırma yöntemine bağlı olarak ilk olarak literatür taraması yapılmış, ardından ise belirlenen tema doğrultusunda kumaş desen tasarımları, bu desenlerin kullanıldığı model tasarımları yapılmış ve en son bir tasarımın prototipi hazırlanmıştır. Araştırma kapsamında yapılacak tasarımların, banyo tekstili alanındaki tüketimin azaltılmasına ve alanda yeni ürün geliştirme çalışmalarını yapacak kişilere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tasarım, Ev tekstili, Bornoz, Havlu, Çok amaçlı tasarım.

Abstract

Textile products used in bathroom, kitchen, bedroom, etc. For usage and decoration are called home textile products. In the developing world, people's demand for products that can different needs in different places is increasing day by day. Increasing demand for different products has also increased the production and consumption of them. The aim of this study in this context was to design an alternative functional product for consumers who need bathrobes and sometimes body towels depending on their intended use. The application-based design research method was used in the study. Depending on the research method, a literature review was made at first, then fabric pattern design, model designs, and prototype production were made in line with the determined theme. It is thought that the designs made within the scope of the study will contribute to those who works on developing a new product in this field and also will help reduce the consumption of bathroom textiles.

Keywords: Desing, Home textile, Bathrobe, Tower, Multi purpose design.

¹ Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, gozdemir382@gmail.com, Orcid:0000-0002-2608-6084

² Yüksek lisans öğrencisi, Sanat ve Tasarım Ana Sanat Dalı, tuba.khyglu@gmail.com, Orcid: 000-0002-4094-0414

1. GİRİŞ

Yaşamımızın bir parçası olan tekstil ürünleri, giysilerimiz dışında mekânlarımızda da birçok işlevi yerine getirmektedirler. Özellikle insanoğlunun tekstil ürünlerini dış çevre etkenlerinden korunmanın yanı sıra, dekoratif amaçlı kullanmaya başlaması ile ev tekstili kavramının ön plana çıkmaya başladığını söyleyebiliriz. Ev tekstili kavramı aslında, insanoğlunun tekstil ürünlerini kullanmaya başlaması kadar çok eski bir geçmişe sahiptir ve insanların göçebe yaşam tarzından yerleşik yaşam tarzına geçmesi ile anlam bulmaya başlamıştır (Parer, 2011, s.3). Bu bağlamda, temizlik, ısınma, korunma ve estetik kaygılarımız giysilerimiz için önemli olduğu kadar ev tekstili ürünleri için de önemli kavramlar haline gelmiştir. Yıldırım (2007, s.8)'in da belirttiği gibi ev tekstillerinin yaşamımızda vazgeçilmez bir öneme sahip olduğunu ifade edebiliriz. Ev tekstili; aile ya da bireylerin yaşamış olduğu mekânlarda yaşam kalitesini arttıran, bireylerin günlük ihtiyaçları olan dinlenme, yemek, temizlenme vb. faaliyetleri gerçekleştirmelerine kolaylık sağlayan ürünlerdir. Genel olarak; yatak ürünleri, oda ve duş perdeleri, döşemelik kumaşlar, halı, perde, battaniye, havlu, bornoz, masa örtüsü, tuvalet ve mutfak bezleri, temizlik bezleri, yorgan, yastık, puf minderleri gibi çok geniş bir tekstil grubunu kapsamaktadır (Durur ve Parer, 2009, s.18). Ev tekstillerinin, günümüzün global tekstil ve hazır giyim pazarında öne çıkan ve tüketimi giderek artan ürün gruplarından birisi olması nedeniyle, bu ürünlerin tüketici beğenisi kazanması ve estetik tasarımlarının olması oldukça önemlidir. Diğer tekstil ürünlerinde olduğu gibi ev tekstil ürünleri de teknoloji ve yaratıcılık açısından sürekli bir değişim içerisindedir. Özellikle tasarım ve teknoloji bir arada ilerlediği için üretici ve tüketici arasında bir denge unsuru görevi görmektedir diyebiliriz. Bu nedenle de insanoğlunun varoluşundan günümüze kadar hayatının her evresinde var olacak ve güncelliğini koruyacaktır. Ev tekstilinde fiziksellik, fonksiyonellik ve tasarım açısından birbirinden farklı ürünler üretilmektedir. Bundan dolayı, tasarımcıların ve üreticilerin, tüketici beğenisi ve ihtiyacına göre birbirinden farklı ve estetik açıdan güzel görünen ürünler tasarlaması gerekmektedir (Erdoğan, 2019, s.88). Çünkü ev tekstil ürünleri kullanılan malzemesi, tasarımı ve kullanım alanları olarak sürekli gelişime paralel değişkenlik göstermektedir. Bu nedenle bir tekstil tasarımcısı da çok geniş bir yelpazeye sahip olan bu alana uygun farklı tasarımlar yapabilmelidir.

Ev tekstil grubu içerisinde banyo grubu tekstil ürünlerinin de önemli bir yere sahip olduğunu söyleyebiliriz. **Banyo tekstilleri**; evde yaşayan bireylerin temizlenme ihtiyaçlarını giderdikleri evin banyo bölümünde kullanılan; bornoz ve havlu takımları, klozet takımları, duş perdeleri ve aksesuar amaçlı kullanılan tekstiller olarak sınıflandırılmaktadır. Banyo tekstillerinin, kullanıldıkları ortamların nemli olması dolayısıyla su geçirmez özellikte ya da tamamen su emici özellikte olmaları gerekmektedir. Banyo tekstilleri grubunda yer alan ve insan vücudu ile doğrudan temasta olan havlu ve bornozların da özellikle yüksek nem çekebilme özelliğine sahip olması beklenir (Yıldırım, 2007, s.55). Alan literatürü incelendiğinde, Türk havlu kumaş yapılarının; iki dizi çözümlü ipliğinin ayrı bir leventten alınarak ekstra iplik kullanılmasıyla kumaşın ön yüzünde ve arka yüzünde hav ya da halkaların oluşturulduğu bir yapıda olduğu ve oluşturulan bu yapıya da yumuşak katman anlamına gelen "Terry" hav ilmeği ismi verildiği görülmektedir (Çetin, 2017, s.17). Oluşan bu yapı sayesinde kumaşın hacim kazanması ve suyu çekmesi sağlanmaktadır. Havlu kumaşta olması gereken özellikleri ise; yüksek oranda su emicilik, yaş mukavemet, renk haslık değeri, iyi boya alabilme, yıkanabilirlik, kolay temizlenme ve yumuşak tutum olarak sıralayabiliriz.

Günümüzde tüketicilerin bilinçsiz tüketimi her alanda olduğu gibi ev tekstili alanında da gün geçtikçe artmaktadır. Bu bilinçsiz tüketimde doğal kaynakların tüketimini arttırmakta ve çevreye oldukça büyük zararlar vermektedir. Bundan dolayı tek bir parça ürün ile farklı fonksiyonel özellikleri olan ürünler tasarlama fikri önem kazanmaya başlamıştır. Özellikle

bilgi endüstrisinin hızla değişen yapısına bağlı olarak, üretim ve ekonomi alanındaki değişimler sosyal ve psikolojik dönüşüm geçiren bireylerin ihtiyaçları ve tüketim ölçütlerinde de değişim meydana getirmiştir. Bu değişim aynı zamanda ürün dönüşüm sürecini de hızlandırmıştır. Örneğin başlangıçta sadece ayağı soğuktan koruma amacı güden çoraplar zamanla nem çekebilme özelliği gibi konfor artırıcı özellikler ile farklı lif, desen ve ebatlarda üretilmeye başlanmıştır (Yıldıran, 2015). Benzer şekilde kaban ve manto gibi vücudu doğal çevrenin dış etkenlerinden korunmayı amaçlayan giysilerde gerek estetik bakımdan, gerekse konfor açısından geliştirilerek üretilmeye başlanmıştır. Ev tekstili alanına yönelik yapılan literatür çalışmaları incelendiğinde de alanda yapılan çalışmaların genellikle, bu alanda kullanılan kumaşların işlevselliğini geliştirme üzerine olduğu, ürün tasarım süreçleri üzerine sınırlı sayıda çalışma yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmanın çıkış noktasını da günlük yaşantıda sıklıkla kullanılan ve ev tekstil grubu içerisinde önemli bir üretim hacmi olan bornoz ve havlunun ayrı ayrı olarak değil de multifonksiyonel özellikte tek bir ürün olarak tasarlanması fikri oluşturmaktadır.

Özdemir ve Kahyeoğlu (2020, s.1261)'nin belirttiği gibi, gerek kumaş tasarımının, gerekse model tasarımlarının yapılmasında teknik bilginin yanı sıra sahip olunan hayal gücü, çalışmanın şekillendirilmesinde oldukça önemlidir. Yaratıcılık, yeni ve geçerli fikirlerin yaratılmasıyla sonuçlanan bir düşünce (Küçükerman, 1996, s.63) iken, tasarım ise özgünlük ve yaratıcılığın kombinasyonundan oluşan bir süreçtir. Çünkü gözlem, ilham ve yaratım aşamaları sonucunda ortaya çıkan ürünün en önemli özelliği özgünlüğüdür (Özdemir ve Aykanat, 2021, s.1953). Bu bağlamda çalışmanın amacı, kullanım yerine göre bazen bornoza bazen de vücut havlusuna ihtiyaç duyan tüketiciler için alternatif fonksiyonel bir ürün tasarlamaktır. Araştırma kapsamında yapılacak tasarımların, fonksiyonel ürün tasarımı yapacak tasarımcılara ilham olacağı ve banyo tekstili alanındaki tüketimin azaltılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Çalışma, bornoz-havlulara yönelik fonksiyonel ürün çalışmasının yapıldığı bir tasarım araştırmasıdır. Horvath'a (Blessing and Chakrabarti, 2009, s.15) göre, tasarım araştırması, bilgi üretmeyi temel alan, faydacı, esnek, tekrarlanabilir ve etkileşimli araştırmalardır. Ayrıca, tasarım araştırmaları metodolojisi araştırmacıları çalışmalarında çok yönlü düşünmeye ve araştırma sürecinde dinamik olmaya yönlendirir. Tasarım araştırmaları problem temelli ve uygulama temelli tasarım araştırmaları olarak ikiye ayrılmaktadırlar. Bu araştırmada da mevcut bir sorun alanına dayanarak, uygulamanın soruna yönelik çözüm üretmesi amaçlandığından dolayı problem temelli tasarım araştırması yöntemi benimsenmiştir.

2.1. Veri Toplama, Tasarım ve Üretim Süreci

Araştırma yapılırken ilk başta bornoz-havlulara yönelik makale, tez, kitap, dergi gibi kaynaklardan literatür taraması yapılarak konu ile ilgili daha önce yapılmış çalışmalar incelenmiştir. İkinci aşamada, araştırmada belirlenen konuya ve amaca uygun olarak hikâye ve renk panosu hazırlanmış, 2 adet desen çalışması ve bornoz-havlulara yönelik 6 tane model tasarım çalışmaları Adobe Photoshop programı ile yapılmıştır. Ayrıca tasarımı yapılan modeller arasından araştırmacıların fikir birliği ile belirlemiş olduğu bir ürünün kalıpları PolyPattern kalıp hazırlama programı ile hazırlanmıştır. Üçüncü aşamada, belirlenen desenin bölgesel bir renklendirme tekniği olan dijital transfer baskı tekniği ile kumaşa aktarımı sağlanmıştır. 21. yy. da sıklıkla kullanılan bir baskı tekniği olan dijital baskı tekniği her alanda olduğu gibi tekstil ve moda alanında da sınırsız tasarım deneyimi sunması nedeniyle sıklıkla kullanılan bölgesel bir renklendirme tekniğidir (Akpınarlı ve Bulat, 2016,

s.169, Kodaman ve Sarı, 2013, s.73). Dördüncü aşama olan bornoz-havlu üretim sürecinde ise, bölgesel desen renklendirmesi yapılan bambu krem renk havlu kumaş, fermuar ve dikiş ipliği ile sanayi tipi makinede prototipi hazırlanmıştır.

3. BULGULAR

Teknoloji, yaratıcılık ve yeni fikirler tekstil sektöründe değişimi ve gelişimi sağlamıştır. Üretici ve tüketici arasında bir denge unsuru olan tasarım ve teknolojinin birleşmesiyle de fiziksel özellikleri geliştirilmiş, yeni, fonksiyonel, farklı ihtiyaçları karşılayabilen ve orijinal olarak tanımlanabilecek ürünler üretilmeye başlanmıştır. Tasarımcının görevi de bu aşamada ihtiyaca ve yerine göre birbirlerinden farklı ürünleri tasarlamak olmuştur (Erdoğan, 2019, s.88).

İnsanlar kullanım yerine göre farklı ürünlere ihtiyaç duymaktadır. Bu da tüketimi arttırmakta ve artan tüketim ile birlikte havlu kumaşın hammaddesi olan pamuk kullanımı ve havlu kumaş üretiminde kullanılan kaynakların ve dolaylı yoldan da olsa çevre kirliliğinin artmasına neden olmaktadır. Bundan dolayı da fonksiyonel bir ürün tasarımı yapmanın tüketicilerin ihtiyaçlarını karşılayarak tüketimin ve daha az kimyasal kullanımı ile çevreye verilen zararların bir noktada azaltılacağı öngörülmüştür (İkiz, Palamutçu ve Güngör, 2009, s.197).

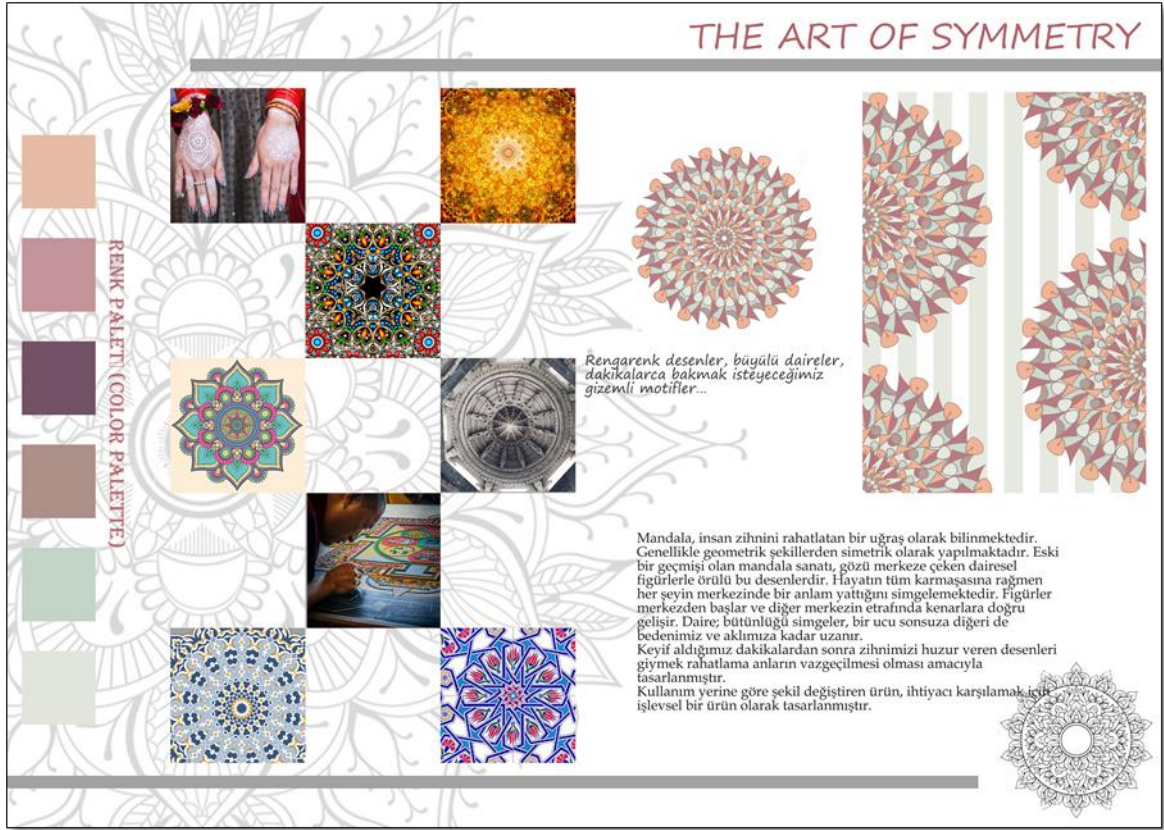
Araştırma kapsamında, banyo tekstilinde kullanılan bornoz-havluya yönelik bilinçli üretim fikrinden yola çıkılarak oluşturulacak tasarım süreci; tema belirleme, hikâye ve renk panosu ile desen tasarımları paftası hazırlama, tasarım paftası hazırlama, kullanılacak malzeme paftası hazırlama, teknik çizim paftası hazırlama, kalıp hazırlama ve prototip ürün hazırlama aşamalarından oluşturulmuştur.

3.1. *Esin Kaynağı Üzerinde Araştırma Yapma ve Tema Belirleme*

Tekstil tasarımda bir koleksiyon oluşturulurken bir tema konusu belirlemek gerekir. Araştırmanın bu aşamasında, konunun belirlenmesiyle birlikte tasarımın nasıl bir düşünceden yola çıktığını ve bu düşüncenin nasıl yorumlandığını gösteren bir tema paftası oluşturulmuştur. Çünkü hazırlanan tema paftası ile görsel imgelerden ve yazılı kaynaklardan faydalanılarak tasarımın görsel açıdan değerlendirilmesi yapılmaktadır. Bu bağlamda, çalışma teması mimaride simetri, eksen adı verilen merkezi bir çizgi veya nokta boyunca paylaşılan formların, şekillerin veya açılarının yansımaları olarak, bir eksen boyunca birbirini aynalayan bileşenler simetrisi (Voloshinov, 1996) anlamına gelen “The Art Of Symmetry” olarak belirlenmiştir.

3.2. *Hikâye, Renk ve Desen Paftası Hazırlama*

Hikâye, renk ve desen tasarımları hazırlanırken, geometrik şekillerden oluşan mandala’dan ilham alınmıştır. Eski bir geçmişi olan mandala sanatının, gözü merkeze çeken, simetrik ve düzenli dairesel desenlerden oluştuğu görülmektedir (Marino, 2008). Mandala desenlerinde, tema bütünlüğünün yanı sıra renk bütünlüğü de önemlidir. Çünkü bir mandalanın teması, tek bir mandala deseninde değil, mandalanın desen bütünlüğünde açığa çıkar. Desen bütünlüğünün görsel açıdan mükemmeliyeti de renk bütünlüğünün sağlanmış olmasına bağlıdır. Bu bütünlüğü koruyan çalışmalar, yalnızca çizim ve boyama olarak değil aynı zamanda görsel açıdan da rahatlatıcı etkilere sahip olmalıdır. Çalışma kapsamında hazırlanan hikâye, renk ve desen paftası Görsel 1’de yer almaktadır.

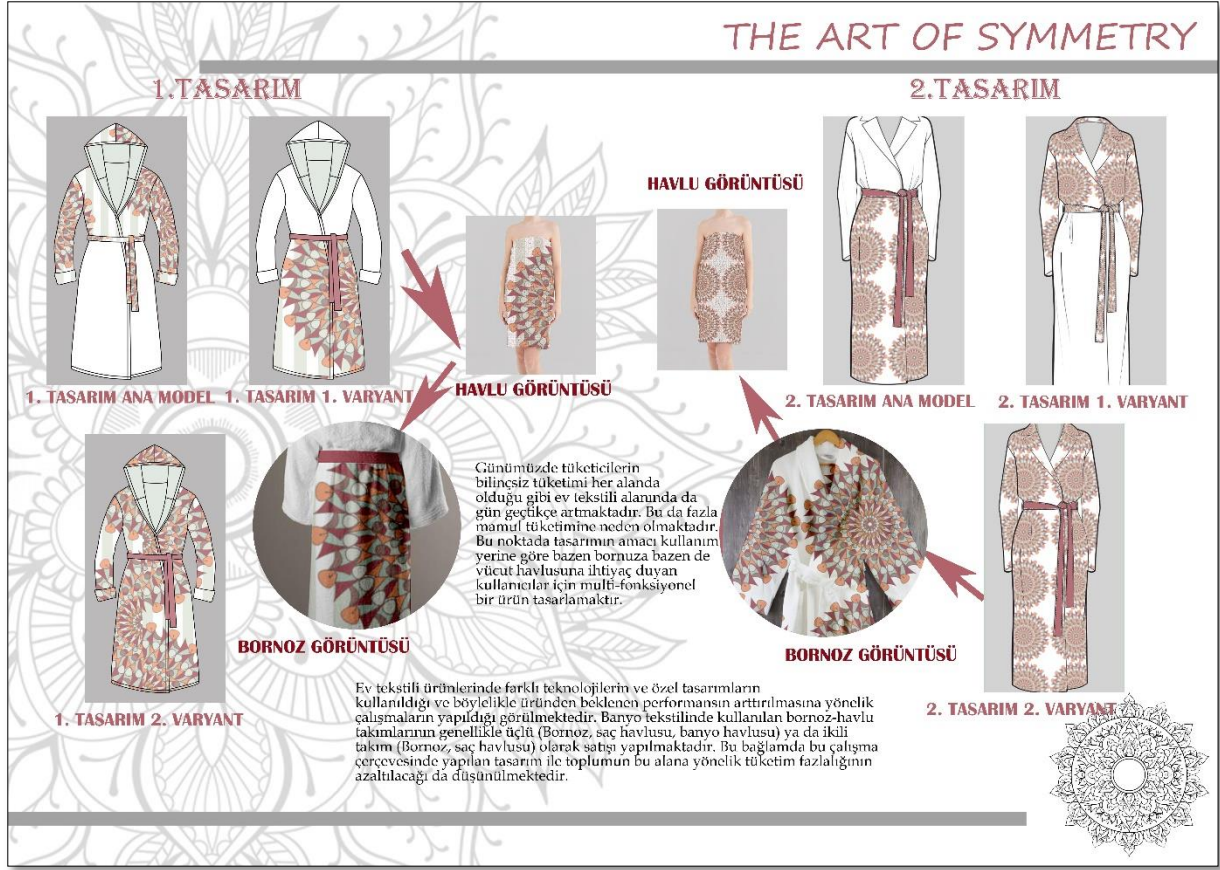

Görsel 1: Art of Symmetry teması hikâye, renk ve desen paftası

Görsel 1’de hikâye, renk ve desen panosunda; ilham alınan mandala görselleri, renk paleti ve bunlardan yola çıkarak oluşturulan iki adet desen çalışmasına yer verilmiştir. Desenler oluşturulurken mandala sanatının simetrik yapısı, oran-orantı ve estetik bütünlük sağlama kriterleri dikkate alınmıştır.

3.3. Tasarım Paftası Hazırlama

Tasarım paftası, perakendecilere veya doğrudan müşteriye satılması için tasarlanan ve üretimi yapılması düşünülen giysiler, aksesuarlar ya da diğer ürünler dizisidir. Bu ürün yelpazesi oluşturulurken, kültürel ve sosyal etkileri yansıtan bir eğilim (trend), tema, tasarım yöntemi veya cinsiyet gibi demografik değişkenlerden ilham alınır ve genellikle belirli bir sezon veya özel etkinlik için tasarımlar yapılır. Bornoz-havlu için hazırlanan bu tasarım paftasında da araştırmacılar tarafından belirlenen “The Art Of Symmetry (Görsel 1)” teması ve hitap edilen kitle olarak da unisex kullanım esas alınmıştır. Temaya uygun olarak hazırlanan tasarım paftası Görsel 2’de yer almaktadır.

Görsel 2: Art of Symmetry tasarım paftası

Görsel 2 incelendiğinde, bornoz-havlu tasarımlarının bel kısmında kullanılacak olan yardımcı aparatla (fermuar, ilik düğme, kuşgözü-biye, çıtçıt, yapışkan cırt vb.) bel kısımlarından ayrılarak istenildiği zaman iki farklı ürüne dönüşebildiği görülmektedir. Böylelikle istenildiği zaman bornoz, istenildiği zaman havlu olarak kullanılacak fonksiyonel tasarımlar yapılmıştır. Tasarımlar üzerine desen yerleştirmeleri yapılırken, tasarımların iki farklı ürüne dönüştüğündeki görsel bütünlük dikkate alınmıştır.

Tasarım paftasındaki, birinci ana tasarımın desen paftasındaki ikinci desen kullanılarak; kapüşonlu, uzun ve belden kuşaklı bir model olarak tasarlandığı görülmektedir. Bu tasarımın 2 varyant çalışması bulunmaktadır. Birinci tasarımın ana modelinde, bornozun üst bedenine desen yerleştirip, etek kısmında beyaz kumaş kullanılmıştır. Aynı tasarımın birinci varyantında, üst beden düz beyaz olup, etek kısmına desen yerleştirilmesi yapılmıştır. İkinci varyantında ise hem üst beden hem de etek kısmında desen yerleştirilmesi yapılmıştır.

Tasarım paftasındaki, ikinci ana tasarımın desen paftasındaki birinci desen kullanılarak; kruvaze, uzun ve kuşağı bulunan bir model olarak tasarlandığı görülmektedir. Bu tasarımın 2 varyantı yani model çalışması bulunmaktadır. İkinci tasarımın ana modelinde, bornozun üst bedeninde desen yerleştirilip, etek kısmında beyaz kumaş kullanılmıştır. Birinci varyantında, üst beden düz beyaz olup, etek kısmında desen yerleştirilmesi yapılmıştır. İkinci varyantında ise hem üst bedende hem de etek kısmında desen yerleştirilmesi yapılmıştır. Paftada görüldüğü üzere her iki tasarımda da, bornozun havluya dönüşmesinde desen bütünlüğü sağlanmıştır.

3.3.1. Malzeme Paftası Hazırlama

Tekstil ve moda alanında koleksiyon hazırlanırken, tasarlanan ürünü en iyi şekilde yansıtabilecek kumaş ve yardımcı malzemeyi bulmak ve belirlemek gerekir. Bu nokta da seçilen malzemenin kolay temin edilmesinin yanında; fiyat performansı, tasarıma uygunluğu ve kalitesi önem kazanmaktadır. Çünkü bir ürüne olan talebin oluşmasında ihtiyacı karşılaması kadar, kullanılan malzemelerin dokusu, rengi ve kalitesi de müşteri beklentisini karşılamalıdır. Görsel 3’de çalışma kapsamında prototipi hazırlanan ürüne yönelik malzeme paftası yer almaktadır.

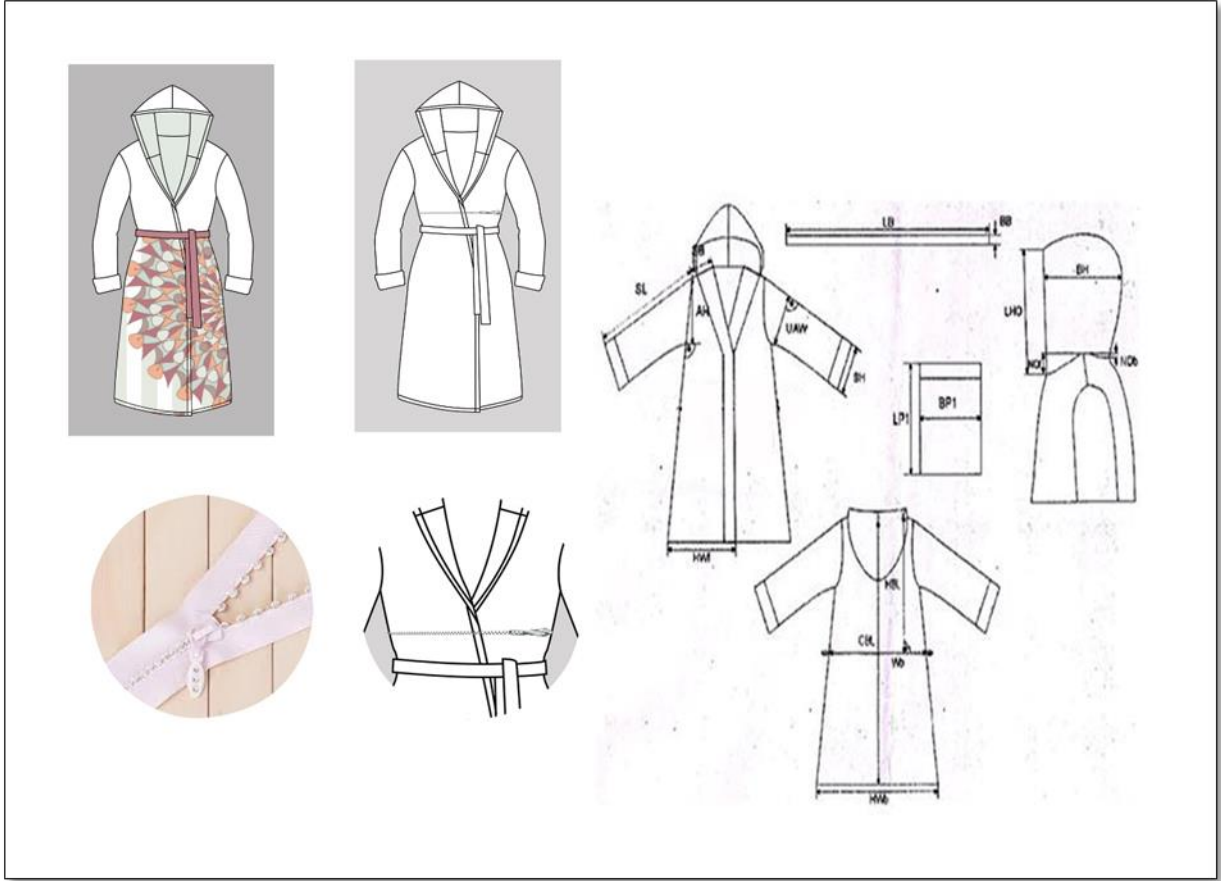

Görsel 3: Art of Symmetry malzeme paftası

Görsel 3 incelendiğinde, ana malzeme olarak havlu örgülü bambu kumaşların farklı renklerinin kullanılabilmesi, yardımcı malzeme olarak ise fermuar, biye, yapışkan cırt, düğme veya yapışkan cırtların tercih edilebileceği görülmektedir. Bu çalışma kapsamında ana malzeme olarak krem renk bambu kumaş, yardımcı malzeme olarak ise fermuar kullanılmıştır. Bu malzemeler ile üretilmiş ürün görselleri Görsel 6’da yer almaktadır.

3.4. Teknik Çizim Paftası Hazırlama

Teknik çizimler; tasarımcı ile üretici, tasarımcı ile müşteri ya da tasarımcı ile sokaktaki insanlar arasında iletişimi sağlayan görsel ve aynı zamanda bilgi verici çizimlerdir (Szkutnicka, 2010, s.12). Teknik çizim paftaları, tasarlanan modellerin stil detaylarının özetlenmesi, yapısal çizgilerinin belirtilmesi, dikiş ve dekoratif detayların birlikte gösterilmesi açısından önemlidir. Çalışmanın bu aşamasında, prototipi hazırlanacak olan tasarıma yönelik teknik çizim paftası hazırlanmıştır (Görsel 4).

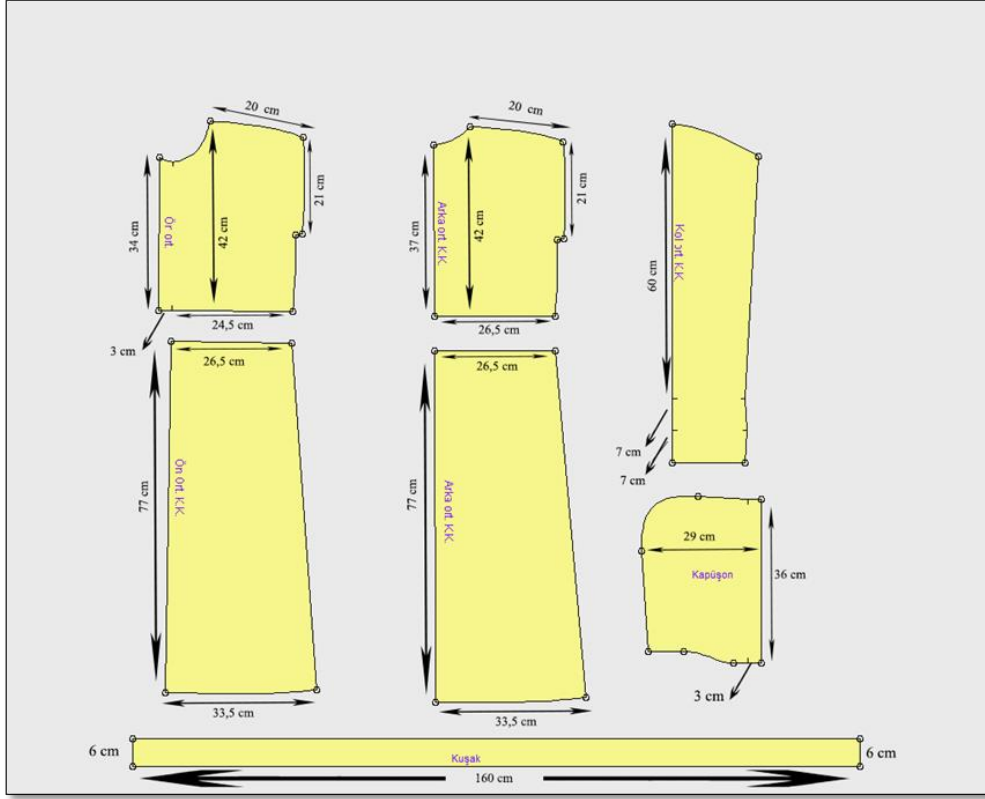
Görsel 4: Üç boyutlu hazırlanacak ürünün teknik çizim paftası

Görsel 4 incelendiğinde, tasarım paftasında yer alan 1. Tasarımın 1. varyantına yönelik hazırlanmış teknik çizim detayları görülmektedir. Teknik çizim paftası incelendiğinde tasarlanan modelin;

- Kapüşonlu (uç kısmında 3 cm katlama payı),
- Düşük omuzlu,
- Ön ortası 3 cm katlama paylı,
- Kol ucu 5,5 cm katlanmış uzun kollu (T kol),
- Kemerli olan ve
- Midi boylu bir model olarak tasarlandığı görülmektedir.

3.5. Kalıp Hazırlama

Model analizi yapıldıktan sonra kalıpların hazırlanması gerekir. Kumaşın kesilip birleştirilmeden önce belirlenen beden ölçülerinin elde edilecek bitmiş ürüne yönelik kalıplarının ölçülü bir şekilde kâğıt üzerine elle ya da bilgisayar destekli kalıp hazırlama programı aracılığıyla aktarılmasına kalıp denir. Birden çok kalıp hazırlama tekniği ve yöntemi bulunmaktadır. Bu çalışmada üretimi yapılan ürün için bilgisayar destekli kalıp hazırlama yöntemiyle 38 beden olarak kalıplar hazırlanmıştır. Prototipi hazırlanacak model simetrik bir model olduğu için; ön, arka, kol ve kapüşon kalıpları yarım beden olarak çalışılmıştır (Görsel 5).

Görsel 5: Dikilecek tasarımın iki boyutlu kalıpları

3.6. Prototip Hazırlama

Bornoz-havlu çalışmasının kalıpları hazırlandıktan sonra, ürünün prototip dikimi yapılmıştır. Bu aşamada 200 cm bambu havlu kumaş ve 120 cm ayrılabilen fermuar kullanılmıştır. Ürünün bel kısmında fermuar yerinin dikimi yapılırken iç kısmına boyuna yönde 5cm'lik kumaş eklenmiştir. Bu sayede fermuarın ten ile doğrudan teması engellenmiştir. Ayrıca ürün havlu olarak kullanılmak istediğinde fonksiyonellik ve kolaylık sağlaması açısından kuşak fermuar altına monte edilmiştir. Prototipi hazırlanan ürün Görsel 6'da yer almaktadır.

Görsel 6: Prototip ürün görseli

Alanda yapılan araştırmalar sonucunda, bornoz-havluya yönelik arz-talep dengesinin her geçen gün arttığı bununda üretim hacmini arttırdığı görülmüştür. Bu çalışma kapsamında da tasarımı yapılan ürünün, özgünlüğü ve fonksiyonel kullanım özelliğine sahip olması göz önüne alınmıştır. Bundan dolayı tasarımı ve prototip uygulaması yapılan bornoz görüntüsündeki ürünün bel kısmında fermuar kullanıldığı, kullanılan fermuar ile ürüne ayrılıp birleşebilme özelliği kazandırıldığı görülmektedir. Bel kısmındaki fermuar yardımıyla birbirinden tamamen ayrılabilen ürünün ihtiyaç anında havlu olarak da kullanılabilceği görülmektedir. Ayrıca prototip ürün çalışması yapılırken temiz dikiş tekniği kullanılmış ve böylelikle ürün her iki taraflı kullanılabilir şekilde hazırlanmıştır.

4. SONUÇ

Tasarım sürecinde yaratıcılık; estetik kaygı, işlevsellik, görsellik, benzersizlik gibi etkenlerle şekillenirken, bu süreçte belirli bir amaca hizmet edecek bir ürün de ortaya çıkmalıdır. Bu noktada yaratıcılık tasarımıyla bağdaştırıldığında, yaratıcılıkta ürünün değerinin başkalarının beğenisinde değil, kendi özünde olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü önemli olan yaratıcı çözümü doyuracak bir şeyler yaratabilmektir. Tasarlanacak bir üründe de renk, çizgi, desen, şekil ve fonksiyonellik önemlidir. Tüm bileşenler göz önünde tutularak, tasarlama sürecine başlanır.

Özetle, insanoğlu yaşamını idame ettirebilmek için kullanılan yerine göre farklı ürünlere her zaman ihtiyaç duymaktadır. Bu çalışmada da kullanım yerine göre ihtiyacı karşılayan fonksiyonel bornoz-havlu tasarlama fikri ile yola çıkılmıştır. Bu fikir doğrultusunda desen ve model tasarımları yapılmıştır. Sonrasında ise fikrin uygulanabilirliğini incelemek için bir tasarım ürüne dönüştürülmüştür. Araştırma kapsamında elde edilen sonuçları şu şekilde belirtebiliriz:

- Araştırmanın bir tema kurgusunda verilmiş olması, kumaş deseni oluşturmadan prototip ürün elde etmeye kadar tüm süreçlerin ayrıntılı bir şekilde verilmiş olması araştırmanın bilimsel yönünü güçlendirmiştir.
- Desenlerin araştırmacılar tarafından ilham alınan tema doğrultusunda oluşturularak, bir tasarım üzerinde kullanılması çalışmayı özgünlük kılmıştır.
- Elde edilen tasarım ürününün farklı ihtiyaçları tek bir ürün ile karşılayabilme özelliğine sahip olması, farklı yaş ve cinsiyete hitap edebiliyor olması ürününün işlevsellik yönüne katkı sağlamıştır.

Bu süreçler ve araştırmalar sonucunda bornoz-havlunun fonksiyonellik özelliği açısından amacı karşılayan sonuçlar verdiği gözlemlenmiştir. Sonraki çalışmalarda da araştırmacılar, fonksiyonel özelliklere sahip farklı ürün tasarımları yapabilirler ya da mevcut geliştirilmiş olan ürüne farklı tasarım özellikleri ve fonksiyonellikler katarak yeniden geliştirebilirler.

KAYNAKÇA

- Akpınarlı F. ve Bulat F. (2016) Tekstil yüzeylerinin manipülasyonu ve dijital transfer baskı denemeleri. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 9(17), 167-186.
- Blessing, L.T.M. ve Chakrabarti, A., (2009). *DRM, a design research methodology*. New York: Springer-Verlag., e-ISBN 978-1-84882-587-1.
- Çetin, L. (2017, Temmuz). *Denizli'de üretilen dokuma havlu ve bornozluk kumaşların haslık ve su emicilik özelliklerinin araştırması* (Yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Durur, G. ve Parer, O. (2009). Türkiye ve Denizli'de ev tekstillerine genel bir bakış. *Tekstil ve Mühendis*, 16(76).
- Erdoğan, S. (2019). Ev tekstil tasarımı. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 86-89.
- İkiz, Y., Palamutçu, S. ve Güngör, A. (2009). Pamuklu tekstiller ve çevre bir bornozun yaşam döngüsünü değerlendirme. *Tekstil ve Konfeksiyon*, 197-205.
- Kodaman, L. ve Sarı, S. (2013). Disiplinler arası bağlamda tuval resimlerinin dijital baskı tekniği kullanılarak giyilebilir sanatta uygulamasına yönelik bir çalışma. *Cumhuriyet International Journal of Education-CIJE*, 2(4), 72-83.
- Küçükerman, Ö. (1996). *Endüstri için ürün tasarımında yaratıcılık*. İstanbul: Yapı Endüstri Merkezi Yayınları.
- Marino, R. (2008). *Geometry in art and design* (Doctoral dissertation), ProQuest Dissertations and Theses veri tabanından erişildi. (UMI No. 3327062)
- Özdemir, G. ve Kahyeoğlu, T. (2020). Özgün Dokuma yüzey tasarımlarının giysi üzerine uygulamaları. *İDİL*, 72, 1259-1269. doi: 10.7816/idil-09-72-06.
- Özdemir, H. ve Aykanat, Z.M. (2021). Anadolu kültürünü motiflerle Z kuşağına tanıtmaya bağlamında teknoloji kullanımı: 3D kalem tasarım uygulamaları. *ATLAS Journal*, 7(42), 1952-1963.
- Parer, O. (2011). *Denizlide tekstil sektörüne yöne veren ev tekstilinde konfor çalışmaları* (Yüksek lisans tezi), Pamukkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

- Yıldıran, M. (2015). Teknoloji etkisinde dönüşen tekstil materyallerinin tekstil ve moda tasarımındaki yeri ısıya duyarlı kamaşlar. 2. Ulusal Sanat ve Tasarım Eğitimi Kongresi, Ankara, Türkiye, 27-29 Nisan 2015, 1, 347-355.
- Yıldırım, L. (2007). *Günümüz ev tekstili tasarımını etkileyen faktörlerin saptanması ve Türk ev tekstilindeki durumu* (Sanatta yeterlilik tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Voloshinov, A.V. (1996). Symmetry as a Superprinciple of science and art. *Leonardo* 29(2), 109-113.
- Szkutnicka, B. (2010). *Technical Drawing for Fashion*. Londra: Lawrence King Publishing.